

Dŵr Cymru
Welsh Water

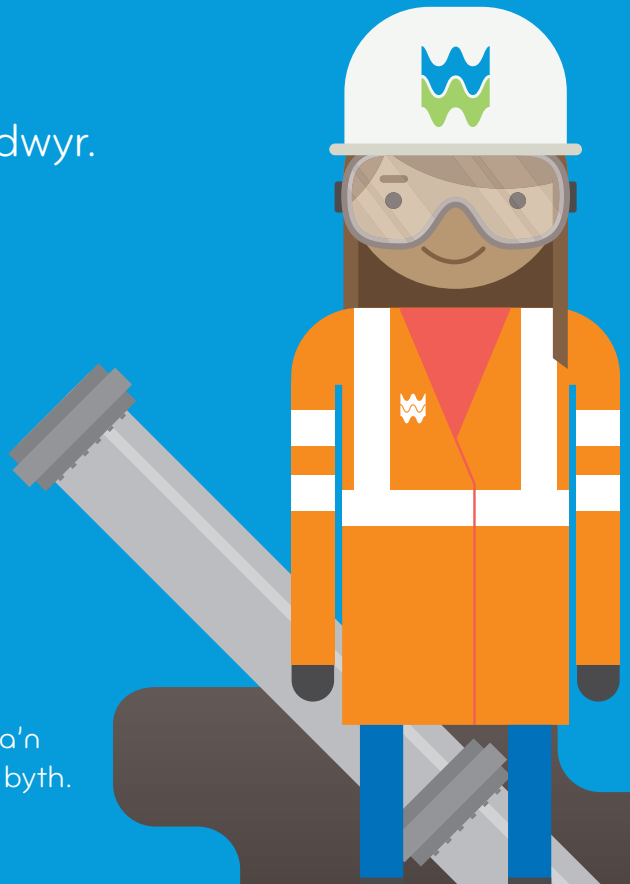
Y Rheoliadau Dŵr

Gwybodaeth
i Ddatblygwyr,
Dylunwyr a Gosodwyr.

Sut maen
nhw'n effeithio
arnoch chi.

Cadw ein dŵr yn ddiogel a'n
cwsmeriaid yn fwy diogel byth.

Y Rheoliadau ac Ymhle maen nhw'n Berthnasol	3
Rôl Dŵr Cymru	4
Categoriâu Hylif	5
Tir Halogedig a Barbibellau	5
Cyflenwadau Adeiladau Dros Dro	6
Eich Cysylltiad Newydd – Gofynion y Ffos	7
Cysylltiadau Mawr a Chlorineiddio	8
Systemau Llethu Tân (FSS)	9
Cyflenwadau Amldeiliadaeth	11
Systemau Dŵr Amgen a Phreifat	12
Rheoliad 4 – Gofynion Ffitiadau Dŵr	12
Rheoliad 5 – Hysbysu	13
Falfiau Pwysedd Is (RPZ)	14
WaterSafe a WIAPS – Contractwyr Cymeradwy	15
Problemau Cyffredin mewn Datblygiadau Newydd	15

Y RHEOLIADAU DŴR : GWYBODAETH I DDATBLYGWYR, GOSODWYR A DYLUNWYR

Beth yw'r Rheoliadau?

Mae Rheoliadau Cyflenwi Dŵr (Ffitiadau Dŵr) 1999 (y Rheoliadau) yn berthnasol i eiddo sy'n cael cyflenwadau dŵr iach gan Ddŵr Cymru.

Rhain yw'r gofynion cenedlaethol ar gyfer dylunio, gosod a chynnal systemau plymio, ffitiadau dŵr a chyfarpar sy'n defnyddio dŵr ar draws Cymru a Lloegr.

Eu pwrpas yw atal gwastraff, camddefnydd, defnydd diangen, mesuriadau gwallus a hlogiad y dŵr rydym yn ei gyflenwi ar gyfer ein cwsmeriaid.

Dylid nodi nad yw'r senarios a amlinellir yn y llyfryn hwn yn gynhwysfawr a'r bwriad yw cynnig ychydig o arweiniad ar broblemau cyffredin a welir wrth archwilio datblygiadau newydd o dan y Rheoliadau.

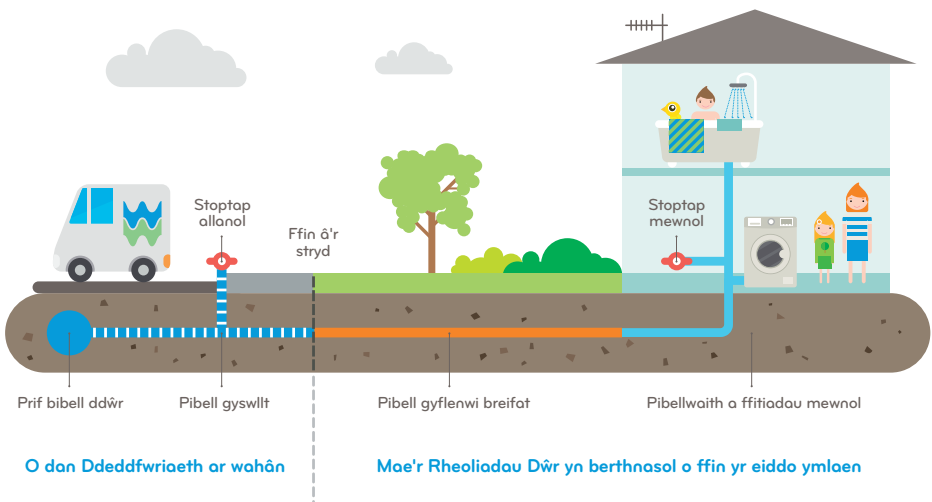
Pwy sy'n gorfod cydymffurfio â'r Rheoliadau?

Fel perchnogion neu ddeiliaid eiddo rydym yn eu cyflenwi, rhoid i'n cwsmeriaid gydymffurfio â'r ddeddfwriaeth yma.

Mae'r Rheoliadau'n sôn hefyd am y bobl sy'n gosod neu'n cynnig gosod y ffitiadau dŵr, sy'n golygu bod gofyniad ar ddatblygwyr yn ogystal ag unrhyw un sy'n gosod neu'n cynnal ffitiadau dŵr i sicrhau bod eu gwaith yn bodloni'r gofynion.

Ymhle mae'r Rheoliadau'n berthnasol?

Ar y cyfan, mae'r Rheoliadau'n berthnasol o'r pwynt lle mae ein cyflenwad yn trosglwyddo i'r bibell gyflenwi sy'n mynd i mewn i eiddo ein cwsmeriaid, i'r pwynt lle mae'n cael ei ddefnyddio mewn tapiau, falgiau a chyfarpar.

Rôl Dŵr Cymru

Fel cyflenwr eich dŵr, ni sy'n gorfodi'r Rheoliadau ar ran Llywodraeth Cymru ac Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig. Gall ein Rheoleiddwyr gyflawni archwiliadau o'n gwaith o dan ein rôl gorfodi er mwyn sicrhau bod ein dull o weithredu mewn perthynas â'n cwsmeriaid yn gyson ac yn deg, a'i fod yn cydymffurfio â gofynion y Rheoliadau.

Yn Dŵr Cymru, rydyn ni'n falch o roi ein cwsmeriaid yn gyntaf. Dyna pam ein bod ni'n ceisio gweithio gyda'n cwsmeriaid i ddatrys problemau pan nad yw pethau cweit yn iawn. Trwy roi gwybod i ni am waith rydych chi'n bwriadu ei gyflawni ymlaen llaw, a darparu manylion y gwaith gosod, gallwn adolygu'r cynlluniau er mwyn asesu a fydd yr hyn a gynigir yn cydymffurfio â'r Rheoliadau ai peidio. Gallwn amlinellu amodau wrth roi caniatâd hefyd er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth.

Lle bo'n briodol, gallwn ddarparu canllawiau cyhoeddedig i chi am ofynion y Rheoliadau yn ogystal â'n gofynion archwilio ein hunain mewn perthynas â'r cysylltiad newydd, neu eich cyfeirio at y canllawiau priodol.

Mae gennym ni'r pwerau i gyflwyno hysbysiad i fynnu eich bod yn cywiro unrhyw waith sy'n torri'r Rheoliadau. Mae torri'r Rheoliadau'n drosedd, felly os nad yw'r gwaith yn cael ei gywiro, gallwn erlyn y rhai sy'n gyfrifol, a gallont fod yn atebol i dalu dirwy a/neu gael cofnod troseddol. Mae Dŵr Cymru'n cyhoeddi polisi gorfodi ar ein gwefan sy'n cynnig rhagor o fanylion am ein ffordd o weithio gyda'n cwsmeriaid er mwyn hyrwyddo cydymffurfiaeth ar draws ein hardal gyflenwi.

Gallwch ddarllen ein polisi gorfodi yn: dwcymru.com/cy/help-advice

WaterSafe a WIAPS – contractwyr cymeradwy

Dydyn ni ddim yn disgwyl i'n holl gwsmeriaid wybod beth yw gofynion y Rheoliadau, ond gallwch chi chwarae eich rhan trwy ddefnyddio pobl broffesiynol sy'n gyfarwydd â'r Rheoliadau i gyflawni unrhyw waith plymio.

Plymwyr, gweithwyr tir o gosodwyr arbenigol ag yswiriant, y cymwysterau perthnasol i gyflawni gwaith yn eu maes technol ac sydd wedi cyflawni hyfforddiant ychwanegol i ddangos gwybodaeth briodol am y Rheoliadau yw Contractwyr Cymeradwy.

Fel eich cyflenwr dŵr, mae Dŵr Cymru'n cydweithio'n agos â Chontractwyr Cymeradwy a'u cynlluniau perthnasol er mwyn helpu i hybu cydymffurfiaeth yn ein hardal gyflenwi trwy ddefnyddio aelodau. Rydyn ni'n cynghori Contractwyr Cymeradwy lle bynnag y bo modd.

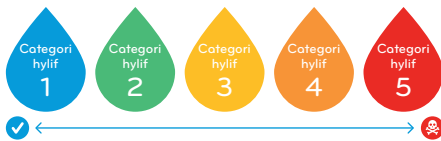
Cyfeiriadur sydd ar gael i'w ddefnyddio'n rhad ac am ddim yw **WaterSafe**. Mae'n cynnig manylion Contractwyr Cymeradwy yn eich ardal chi. Mae'r Sefydliad yn tynnu saith Cynllun Contractwyr Cymeradwy cyfredol y DU at ei gilydd o dan yr un to.

WIAPS yw un o'r saith Cynllun Contractwyr Cymeradwy sy'n gweithredu o dan WaterSafe. Mae aelodaeth o WaterSafe yn rhad ac am ddim i aelodau cyfredol cymwys o'r Cynllun Contractwyr Cymeradwy.

Os nad ydych chi'n blymwr cymeradwy neu'n gwmni plymio, byddem yn eich cynghori i gael copiâu o'r Rheoliadau, unrhyw ddiwygiadau ac unrhyw ddogfennau canllaw ar y Rheoliadau Dŵr a ddarperir gan y Llywodraeth neu Water Regs UK er mwyn helpu i sicrhau eich bod chi'n gweithio mewn ffordd sy'n cydymffurfio â'r Rheoliadau.

Categoriâu hylif – beth yw'r risg

Rhoddir statws risg o ran Categori Hylif i ffitiadau dŵr a'r halogyddion hysbys. Mae'r Categori Hylif yn dangos lefel y risg i iechyd y cyhoedd a defnyddwyr, a lefel y risg i'r rhwydwaith cyflenwi dŵr ehangach yn achos digwyddiad o halogiad. Mae'r dŵr a ddarparwn, sy'n bodloni'r gofynion rheoliadol ar gyfer defnydd domestig, ac yr ystyrir ei fod yn iachus, yn disgyn i Gategori Hylif 1. Mae lefel y risg yn cynyddu gyda phob categori, a Chategori Hylif 5 yw'r lefel uchaf o risg.

Mae'r halogyddion a'r gosodiadau yr ystyrir eu bod yng Nghategori Hylif 5 yn risg difrifol i iechyd oherwydd crynodiad posibl o organebau pathogenaid, neu sylweddau ymbelydrol neu wenwynig ynddynt. Esiamplau nodweddiadol o'r rhain yw pethau fel tapiau cysylltu pibellau chwistrellu masnachol, offer meddygol neu labordy a chafnau yfed anifeiliaid.

Mae'r Rheoliadau'n caniatáu ar gyfer mynnu bod mesurau amddiffyn yn cael eu gosod ar unrhyw osodiadau lle mae risg o halogiad, naill ai trwy ôl-seifffonau neu ôl-bwysedd. Mae ein rheoleiddwyr wedi pennu'r mathau o ddyfeisiau a threfniadau y gellir eu defnyddio at ddibenion amddiffyn rhag ôl-lif ym mhob senario.

Mae rhagor o wybodaeth am y Categoriâu Hylif unigol ac amddiffyniad ôl-lif ar ein gwefan, neu gallwch gysylltu â ni'n uniongyrchol.

Tir halogedig a barbibellau

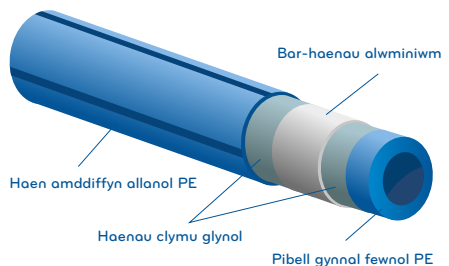
Mae'r Rheoliadau'n darparu ar gyfer atal halogiad y dŵr rydyn ni'n ei gyflenwi i'n cwsmeriaid. Mae gosod ffitiadau dŵr mewn unrhyw leoliad sydd naill ai'n achosi neu'n debygol o achosi halogiad yn drosedd. Gwyddom fod hydrocarbonau, fel y rhai sydd mewn tanwydd, olew a chemegolion eraill yn hydreiddio trwy MDPE – y bydd y rhan fwyaf o bobl yn ei adnabod fel deunydd nodweddiadol pibellwaith cyflenwi dŵr lliw glas. Gall y sylweddau hyn halogi'r cyflenwad dŵr ac effeithio ar ansawdd y dŵr yn ein rhwydwaith.

Polisi Dŵr Cymru, mewn achosion lle bo'r tir naill ai:

- Wedi ei halogi gan hydrocarbonau.
- Yn debygol o gael ei halogi gan hydrocarbonau oherwydd natur y safle a/neu'r ardal gyfagos.

yw bod yr holl bibellwaith o dan y ddaear yn cael ei osod gan ddefnyddio system o farbibellau sy'n cydymffurfio â'r gofynion – hynny yw, sy'n ymgorffori haen fewnol o alwminiwm anhwydraidd.

Mae'n hawdd adnabod barbibell ar y safle oherwydd ei olwg aml-haenog unigryw. Dim ond mewn achosion lle'r ydyn ni wedi nodi bod ei angen y bydd ein cydweithwyr yn derbyn barbibellau. Gallwn ofyn i chi ddarparu tystiolaeth bod eich barbibell yn diwallu gofynion y Rheoliadau.

Pryd mae angen defnyddio barbibell?

Os ydych chi'n storio olew, tanwydd neu gemegolion eraill ar eich eiddo, rhaid i'ch pibellwaith a ffitiadau cyflenwi dŵr o dan y ddaear fod yn gallu gwrthsefyll hydroiddiad hydrocarbonau a halogyddion. Mae hyn yn cynnwys systemau gwres canolog olew.

Yn achos safleoedd tir llwyd, gallwn dderbyn adroddiad halogiad tir fel tystiolaeth nad oes angen barbibell. Byddai angen i'r adroddiad ddweud nad oes unrhyw dystiolaeth o halogiad ar y tir lle bwriedir gosod eich cyflenwad dŵr newydd.

Yn achos cysylltiadau newydd, gan gynnwys cyflenwadau adeiladau dros dro, byddwn ni'n mynnu bod system o farbibellau sy'n cydymffurfio â'r gofynion yn cael ei defnyddio ar gyfer yr holl bibellwaith danddaear os oes tebygolrwydd o halogiad gan hydrocarbonau.

Cyflenwadau adeiladau dros dro

Lle bo angen cyflenwad i helpu'r datblygwr i gyflawni ei waith, bydd Dŵr Cymru'n caniatáu i chi wneud cais am gyflenwad adeilad dros dro. Nid oes unrhyw lacio ar ofynion y Rheoliadau o ran y cyflenwadau hyn i'r rhai sy'n cael caniatâd.

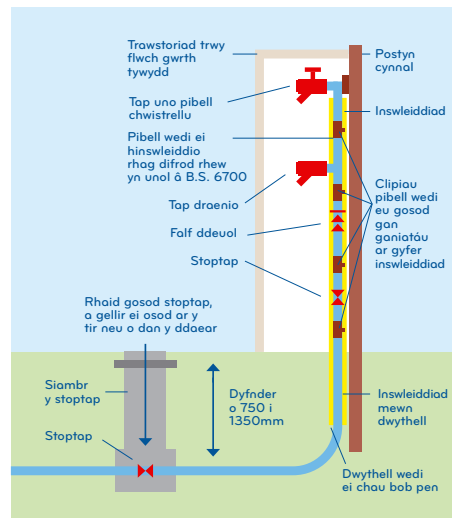
Bydd ein fîm yn asesu sut y bwriedir defnyddio eich cysylltiad ar y safle ac yn manylu sut y byddem yn awgrymu i chi osod y trefniant cyflenwi ar gyfer adeilad dros dro.

Yn dibynnu ar ddefnydd y cyflenwad dros dro, mae'n bosibl y cewch ddefnyddio trefniant safbibell, ond nid bob tro.

Safbibellau

Mae ein cydweithwyr sy'n cyflawni archwiliadau'n aml yn ffeindio bod safbibellau, fel y rhai a ddefnyddir i gyflenwi adeiladau dros dro, yn cael eu gosod mewn ffordd wallus. Rydyn ni'n disgwyl i'n cwsmeriaid osod eu safbibellau yn unol â'n canllawiau. Dyma esiampl o drefniant safbibell addas a rhai o'r meini prawf rydyn ni'n defnyddio i'w dilysu:

- Rhaid i'r pibellwaith sy'n cyflenwi'r safbibell fod mewn ffos addas ac wedi ei gosod ar y dyfnder cywir.
- Rhaid i'r holl bibellwaith yn y ffos sy'n codi i'r safbibell gael ei inswleiddio'n ddigonol a bod mewn dwythell gaeedig.
- Rhaid gosod a chynnal ffitiadau'r safbibell mewn blwch y gellir ei gloi.
- Rhaid inswleiddio'r holl bibellwaith yn ddigonol i'w amddiffyn rhag rhew a difrod.
- Rhaid darparu stoptap a thap draenio i hwylyso neilltuo, trwsio a chynnal a chadw'r safbibell.
- Rhaid darparu falf gau ddwbl ar linell y safbibell a rhaid sicrhau amddiffyniad addas rhag rhew.

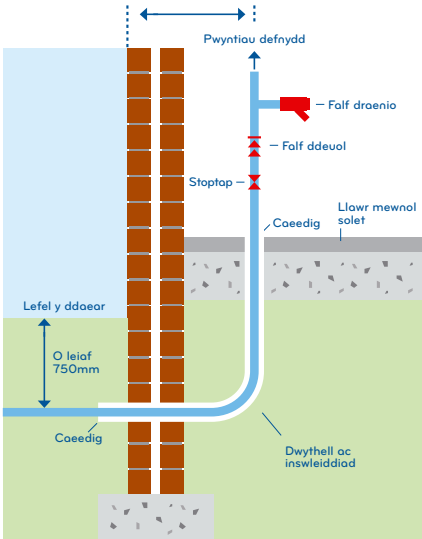

Eich cysylltiad newydd – gofynion y ffos

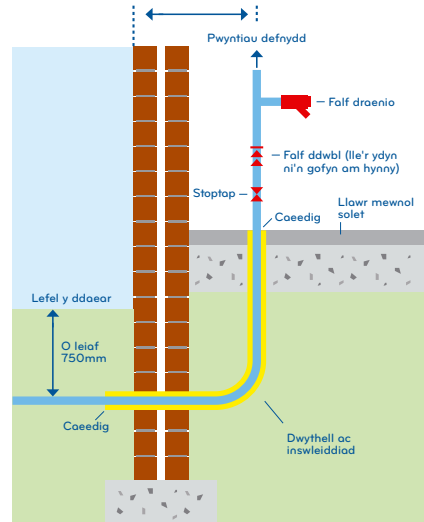
Bydd angen cyflawni archwiliad o'r ffos ar gyfer pob cais am gysylltiad newydd. Dyma ein dull ni o sicrhau bod yr hyn sy'n cael ei osod yn cydymffurfio o'r dechrau'n deg. Pan fyddwch chi'n barod i ni ddod i archwilio'r ffos, mae'n bwysig gadael y ffos a'r pibellwaith yn agored i ni weld tystiolaeth o gydymffurfiaeth â meini prawf y Rheoliadau a ddisgrifir isod.

Pan fydd cydweithiwr yn dod i archwilio'r ffos, byddan nhw'n chwilio i sicrhau:

- Ei bod hi'n hawdd adnabod y bibell gyflenwi dŵr newydd (naill ai plastig glas neu gopr â chaen glas) a'i bod yn addas ar gyfer eich gosodiad.
- Bod y bibell gyflenwi dŵr newydd mewn ffos addas, â'r pibellwaith wedi ei osod ar ddyfnnder o rhwng 750mm a 1350mm o dan lefel y tir gorffenedig wedi ei wahanu wrth unrhyw wasanaeth arall yn unol â chanllawiau NJUG.
- Rhaid i'r bibell gyflenwi newydd goel ei gosod hyd at y pwynt cysylltu fel a nodir ar y cynllun cysylltu.
- Dylid darparu digon o bibellwaith dros ben wrth y pwynt cysylltu er mwyn caniatáu i'n contractwyr ffurfio'r cysylltiad.
- Rhaid i'r bibell gyflenwi dŵr newydd gael ei hinswleiddio'n ddigonol a chael ei hamgáu mewn dwythell gaeedig lle mae'n codi ac yn mynd i mewn i'r eiddo (peidiwch â defnyddio ffôm ymchwyddol i'w hinswleiddio). Mae angen o leiaf 100mm am gysylltiad 25mm. Dylai'r ddwythell fod 4x diamedr y cyflenwad cysylltiol. Rhaid i'r ddwythell ymestyn y tu hwnt i'r wal allanol y tu allan i'r adeilad a dod i ben uwchben lefel gorffenedig y llawr fewnol.
- Lle bo'r pibellwaith yn mynd i mewn i'r adeilad llai na 750mm o wyneb unrhyw wal allanol, rhaid i'r pibellwaith sy'n mynd i mewn i'r adeilad gael ei inswleiddio o fewn y ddwythell gaeedig hefyd.
- Yn y pwynt mynediad i'r eiddo, rhaid gosod o leiaf stoptap a thap draenio ar y cyflenwad newydd, a thap draenio uwchben lefel orffenedig y llawr, a hynny mewn lleoliad sy'n hawdd cyrraedd ato.

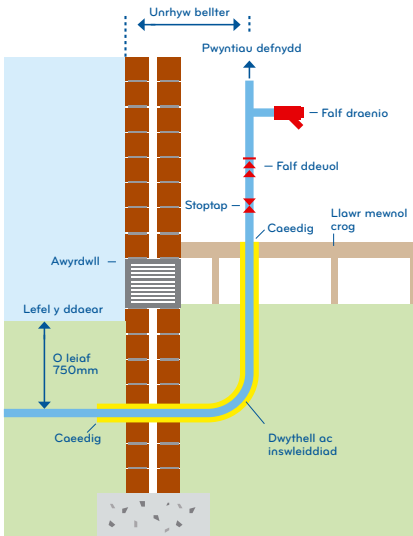

Y BIBELL YN MYND I MEWN I'R ADEILAD
AR Y LEFEL GYMERADWY

Y BIBELL YN MYND I MEWN I'R ADEILAD AR BELLER
O LAI NA 750MM O WYNEB ALLANOL Y WAL

- Rhaid i ddau ben y pibellwaith goel eu cau neu eu capio mewn ffordd addas er mwyn atal unrhyw beth rhag mynd i mewn.
- Cofiwch sicrhau hawddffruint unrhyw berchnogion tir trydydd parti lle bo hyrny'n briodol.
- Rhaid leinio'r ffos â deunydd sy'n addas at yr amgylchedd, a gosod Tâp Marciwr Dŵr ar hyd y bibell gwasanaeth.
- Rhaid darparu o leiaf 100mm o wely llwch/tywod a deunydd amgylchynu ar hyd y bibell gyflenwi.
- Os ydych chi'n bwriadu cael system llethu tân a chysylltiad dŵr domestig, rhaid i'ch gosodiad gydymffurfio â'r gofynion isod (gweler Systemau Llethu Tân).
- Mewn eiddo annomestig, bydd angen gosod falf ddeuol ar linell y bibell gyflenwi yn y pwynt mynediad i'r eiddo hefyd. Dylid adnewyddu'r falfiau hyn bob 6 mlynedd a chadw cofnod o'u hadnewyddu.
- Os yw'r gwaith wedi cael ei gwblhau gan gcontractwr cymeradwy, rhaid darparu copi o'r dystysgrif o gydymffurfiaeth ar ein cyfer wrth roi gwybod i ni bod eich ffos yn barod.

Cysylltiadau Diamedr Mawr – 63mm a mwy

Yn ogystal â'r gofynion uchod, rhaid i gysylltiadau diamedr mawr:

- Derfynu â fflans addas yn barod i'n contractwyr gyflawni'r cysylltiad: neu
- Gael eu clorineiddio a'u profi gan ddilyn y drefn isod.

Clorineiddio Pibellau Cyflenwi

Rhaid clorineiddio pibellau cyflenwi:

- Lle bo diamedr y cysylltiad newydd yn 63mm neu'n fwy; neu
- Mewn unrhyw achosion eraill lle mae Dŵr Cymru'n gofyn am hynny.

Yn yr achosion hyn, rhaid i'r Datblygwr gyflwyno 'Tystysgrif Bacteriolegol' cyn cwblhau'r cysylltiad â'r brif bibell ddŵr, gan gynnwys yr holl bibellwaith mewnl ac allanol a'r offer diffodd tân. Lle bo clorineiddio'n ofynnol, rhaid darparu tystiolaeth ddilys o'r clorineiddiad ar gyfer Dŵr Cymru cyn y gellir awdurdodi'r cysylltiad. Os na fodlonir unrhyw un o'r meini prawf perthnasol uchod adeg archwilio'r ffos, dylid nodi na chaiff y cysylltiad ei awdurdodi. Gallech fod yn atebol i dalu tâl am ymweliad ofer hefyd. Cewch gyfarwyddiadau am beth fydd ei hangen i basio'ch archwiliad, a bydd angen i chi drefnu ymweliad pellach trwy ein fim Gwasanaethau Datblygu.

Pan fyddwch wedi pasio'r archwiliad o'r ffos, bydd disgwyl i chi orchuddio'r rhan fwyaf o'r bibell gyflenwi â thywod neu ddeunydd gwelyo addas arall er mwyn atal difrod – gan adael diwedd y pwynt cysylltu'n agored. Bydd gofyn i chi osod tâp marcio addas ar hyd y bibell gyflenwi newydd fel y gellir ei hadnabod yn rhwydd ar ôl ei datguddio.

Systemau Llethu Tân (FSS)

Gallwch weld ein Polisi Taenellwyr Domestig ar ein gwefan trwy ddilyn y linc isod.

developers.dwrcymru.com/en/help-advice/regulation-to-be-aware-of/fire-sprinklers

Tynnir sylw datblygwyr at y gofynion mewn perthynas ag adeiladau neu aneddiadau sengl ac Eiddo Amlddeiliadaeth. Dylid nodi na ellir darparu cysylltiadau Manifold os yw'ch safle'n dod o fewn cwmpas 'Mesur Diogelwch Tân Domestig (Cymru)' a ddaeth yn Gyfraith yn Ionawr 2016.

Wrth ddylunio'ch system llethu tân, mae hi'n bwysig bod yn ymwybodol o'r codau ymarfer perthnasol sy'n sicrhau bod y systemau'n cael eu dylunio, eu gosod a'u profi yn unol â'r safon briodol:

- BS 9251: 2014 – FSS ar gyfer Deiliadaeth Ddomestig a Phreswyl (Cod Ymarfer)
- BS 8458: 2015 – FSS Sefydlog – Systemau Niwlo Dŵr Preswyl a Domestig (Dylunio a Gosod)

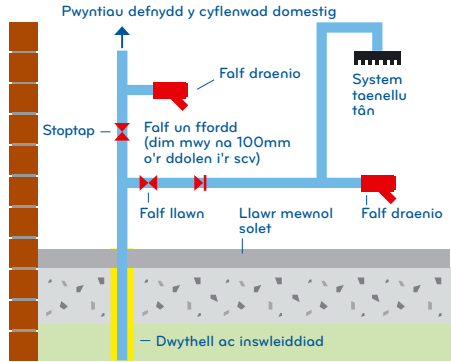
Trefniadau nodweddiadol o ran taenellwyr

Cyflenwadau dŵr a diffodd tân domestig cyfunol

Mae'r merddwr a geir mewn systemau llethu tân ar gysylltiadau o'r math yma'n achosi risg o halogiad.

Rhaid i chi amddiffyn eich cyflenwad dŵr domestig a'n rhwydwaith cyflenwi dŵr trwy ddarparu amddiffyniad priodol rhag ôl-lif, fel falf atal sengl lle mae eich cyflenwad yn dolennu i fwydo'r system taenellu neu niwlo.

Bydd angen hefyd i chi sicrhau y gellir neilltuo'r rhan yma o'r system a'i draenio at ddibenion cynnal a chadw a thrwsio.

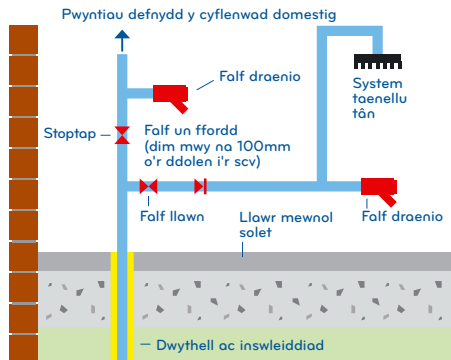

Cyflenwad dŵr domestig a diffodd tân cyfunol – dan bwmp (uniongyrchol)

Gallech sicrhau'r cyfraddau llif angenrheidiol i gynnal eich system trwy ddefnyddio pwmp.

Yn ogystal â holl ofynion nodweddiadol cyflenwad dŵr domestig a diffodd tân cyfunol a ddangosir yn y diagram cyntaf, rhaid i ddylunwyr sicrhau bod y pwmp yn cael ei osod ar y gangen sy'n cyflenwi'r system llethu tân yn unig.

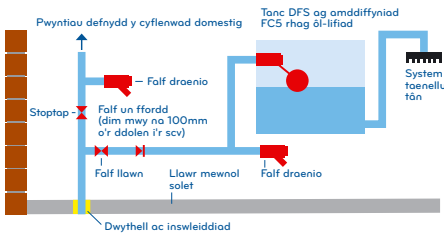
Byddwn ni'n gofyn i chi ddarparu manyleb dechnegol ar gyfer y pwmp ac unrhyw gyfarpar cysylltiedig - yn ogystal â thystiolaeth o gydymffurfiaeth â Rheoliad 4 ar gyfer y gwaith gosod.

Storfa bwrpasol â chysylltiad dŵr parhaol

Ystyrir bod dŵr sy'n cael ei storio at ddebenion llethu tân yn risg Hylif Categori 5.

Felly rhaid i unrhyw seston storio a ddefnyddir at y dibenion hyn ymgorffori amddiffyniad rhag ôl-lif, fel trefniant Bwlch Aer math AB â gorlif gored wedi ei sgrinio. Dylai'r seston ymgorffori dull addas o rybuddio bod perygl o orlifo. Rhaid i'r gangen bwrpasol o'r pibellwaith sy'n cyflenwi'r seston ymgorffori falf un ffordd hefyd, a hynny mor agos â phosibl at y pwynt dolenni, yn ogystal â chael ei ddarparu â ffitiadau i neilltuo a draenio'r rhan yma o'r system.

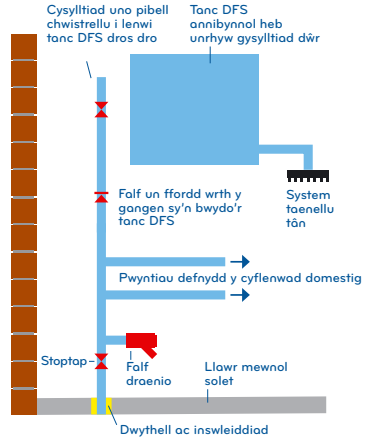
Storfa annibynnol heb gysylltiad dŵr parhaol

Lle nad oes unrhyw opsiwn ymarferol arall ar gael, byddwn ni'n caniatáu i chi osod seston annibynnol i ddal digon o ddŵr i gyflenwi'r system llethu tân.

Dim ond lle nad oes gan y seston a ddefnyddir unrhyw ffitiadau neu gysylltiadau dŵr y gellir eu defnyddio i ffurfio cysylltiad parhaol y caniateir hyn.

Dylid llenwi'r seston gan ddefnyddio trefniant pibell chwistrellu yn unig, ac ni ddylid byth gadael i'r bibell goel ei gadael dan y wyneb dŵr yn y tanc. Ar ôl llenwi'r seston, rhaid datgysylltu'r bibell chwistrellu oddi wrth y cyflenwad dŵr.

Rhaid i'r gangen sy'n cyflenwi tap uno'r bibell neu'r trefniant llenwi gynnwys falf un ffordd, a hynny mor agos ag y bo'n ymarferol bosibl at y pwynt dolennu, a rhaid iddo gynnwys ffitiadau ar gyfer neilltuo a draenio'r rhan yma o'r system pan nad yw'n cael ei defnyddio.

Safleoedd Amlddeiliadaeth

Mae Dŵr Cymru'n caniatáu cysylltiadau diamedr mawr ar ddatblygiadau unigol y bwriedir eu defnyddio ar gyfer dau neu ragor o aneddiadau dan ddeiliadaeth ar wahân. Fel rheol gwneir hyn mewn blociau o fflatiau neu rhandai mewn un adeilad sy'n dod o dan gytundeb mesurydd swmp lle mae angen i'r mesurydd fod mewn cwpwrdd pwrpasol.

Rhaid i fesuryddion dŵr fod mewn lleoliad hygrych, cymunol er mwyn caniatáu i'n darllenwyr mesuryddion a'n contractwyr cynnal a chadw gyflawni eu gwaith. Mae cwpwrdd amgŵd mesurydd yn addas ar gyfer hyn. Yn ogystal, rhaid bod yna ddull o neilltuo a draenio pob anedd ar wahân, e.e. ar ffurf stoptapiau, a rhaid gosod y system gyfan yn yr un lleoliad hygrych.

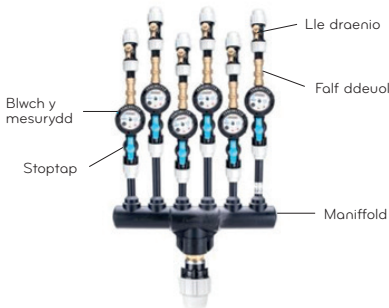
Cyflawnir hyn gan ddefnyddio trefniant manifffold mesurydd. Mae manifffoldau o'r fath ar gael ar sawl ffurf neu gellir eu creu gan ddefnyddio'r pibellau a ffitiadau angenrheidiol.

I'ch cynorthwyo i ddiwallu'r gofynion hyn, rydyn ni wedi cynhyrchu esiampl o sut mae maniffoledd mesurydd sy'n cydymffurfio â'r gofynion yn edrych fel rheol.

Pethau Allweddol i'w Cofio

- Bydd darwahanu'r maniffoleddau fel bod y gosodiadau sydd wrth ymyl ei gilydd ar wahanol lefelau yn eu gwneud yn fwy hygyrch.
- Rhaid i amgaead y mesurydd fod yn addas i ddal mesurydd dŵr llinellol consentrig.
- Dylid gosod y tap draenio i lawr y llif o'r falf ddeuol fel y gellir draenio'r system.
- Lle bo'r maniffoleddau a'r ffitiadau mewn ardal anghyfannedd, dylid eu hinswleiddio er mwyn eu hamddiffyn rhag rhow neu wres gormodol.

Dŵr Cymru fydd yn cyflenwi'r mesuryddion ar gyfer yr holl safleoedd. Ni chaff datblygwyr osod eu mesuryddion eu hunain ar y maniffoleddau hyn.

Systemau Llethu Tân ar Safleoedd Aml-ddaliadaeth

Lle darperir cyflenwad mawr ar gyfer gosodiad amldeiliadaeth, bydd Dŵr Cymru'n coniatáu ar gyfer defnyddio cangen o'r pibellwaith heb fesurydd ar y manifold yn unswydd at ddiben darparu system llethu tân ar gyfer yr adeilad i gyd.

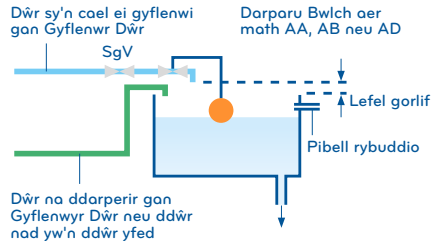
Gall datblygwyr fwydo'r systemau llethu tân trwy gyflenwad cyfunol hefyd trwy ddolenni oddi ar y cyflenwadau domestig unigol i bob eiddo unigol.

Yn y naill achos a'r llall, rhaid bodloni'r holl ofynion eraill sy'n ymwneud â chydymffurfiaeth systemau llethu tân â'r Rheoliadau.

Cyflenwadau dŵr preifat a dŵr o ffynonellau amgen

Dŵr preifat yw ffynhonnell cyflenwi dŵr nad yw'n dod oddi wrth yr ymgymerydd dŵr – er enghraifft tyllau turio, nentydd/afonydd, tardellau, ffynhonnau.

Yr Arolygiaeth Dŵr Yfed (DWI) yw'r rheoleiddwr ar gyfer cyflenwadau dŵr cyhoeddus a phreifat. Bydd yr awdurdod lleol yn gwirio ansawdd y cyflenwad dŵr preifat (Rheoliadau Cyflenwadau Dŵr Preifat (Cymru) 2017) a byddwn ni'n gweithio gyda'r awdurdod lleol pan fo angen.

Systemau ailddefnyddio/ adfer dŵr

System Cynaeafu Dŵr Glaw

Mae'r system yma'n defnyddio dŵr glaw sy'n disgyn a doeau ac arwynebau eraill ac sy'n cael ei ddargyfeirio a'i storio mewn tanc dan ddaear fel rheol i'w ddefnyddio'n ddiweddarach i ddyfrio planhigion, golchi ceir, fflysio tai bach ac ati. Gall y dŵr glaw sy'n cael ei storio gynnwys corthion anifeiliaid ac adar, ac olion llygyddion atmosfferiaid ac amgylcheddol; felly ni chaniateir ei ddefnyddio fel dewis arall yn hytrach na'r cyflenwad dŵr yfed, a rhaid peidio â'i gysylltu â'n cyflenwad dŵr yfed trwy'r brif bibell.

System Cynaeafu Dŵr Llwyd

Mae'r system yma'n defnyddio dŵr gwastraff sy'n cael ei gynhyrchu gan beiriannau golchi, a thrwy olchi llestri ac ymolchi. Yn ei hanfod, unrhyw ddŵr nad yw'n cynnwys gwastraff y tŷ bach yw hyn.

Er y gall dŵr llwyd gynnwys nifer o amhuryddion, gellir ei ddefnyddio i ddyfrio'r ardd a fflysio'r tŷ bach, ond rhaid peidio â'i gysylltu mewn unrhyw ffordd â'n cyflenwad dŵr trwy'r brif bibell.

DS: Mae hi'n bwysig labelu a gosod cod lliw ar gyflenwadau dŵr preifat er mwyn sicrhau nad oes unrhyw ddryswch wrth ddefnyddio'r dŵr. Ni ddylid defnyddio pibellau MDPE glas o dan y ddaear ar gyfer y systemau hyn.

Gellir cael rhagor o fanylion yn y:

Safon Brydeinig (BS8515:2009 – Cod Ymarfer ar Systemau Cynaeafu Dŵr Glaw, a BS8525-1:2010 – Cod Ymarfer ar Systemau Dŵr Llwyd).

🔵 Tâp marcio – gwasanaethau dŵr

Tynnir sylw at Reoliadau Ffitiadau Dŵr [1] [2] [3], sy'n pennu'r gofynion cyfreithiol am i bibellau a ffitiadau gael eu marcio fel y gellir eu gwahaniaethu'n rhwydd (ar y tir ac o dan y ddaear) lle nad ydynt yn cael eu cyflenwi gan y cyflenwad dŵr cyhoeddus (h.y. gan y cwmni dŵr lleol) a/neu lle nad yw'r hylif yn ddŵr iach.

Gweler linc y DWI am ragor o wybodaeth am gyflenwadau preifat:
<https://www.dwi.gov.uk/private-water-supplies/>

🔵 Rheoliad 4 – ffitiadau a deunyddiau sy'n cydymffurfio

Mae Rheoliad 4 yn amlinellu'r gofynion ar gyfer y ffitiadau dŵr a osodir yn unrhyw eiddo sy'n cael cyflenwad gennym. Mae'n gofyn bod yr holl ffitiadau o ansawdd a safon briodol, a'u bod hefyd yn addas ar gyfer yr amgylchedd lle cânt eu defnyddio.

Dylid nodi nad yw'r Rheoliadau'n gwahardd gwerthu offer, ffitiadau a chyfarpar plymio nad ydynt o ansawdd a safon briodol neu heb dystiolaeth ddigonol o gydymffurfiaeth. Cyfrifoldeb y gosodwyr, datblygwyr, dynodwyr a'n cwsmeriaid yw sicrhau bod yr hyn y maent yn ei osod yn bodloni gofynion y Rheoliadau.

Pan fyddwch yn cyflwyno cais i ni, gallwn ofyn am dystiolaeth o gydymffurfiaeth y ffitiadau rydych chi'n bwriadu eu defnyddio yn rhan o'r gwaith gosod â'r Rheoliadau. Rydyn ni'n argymhell yn gryf eich bod yn gofyn am dystiolaeth o gydymffurfiaeth a thafenni data technegol gan wneuthurwr neu gyflenwr y cynnyrch, a dylech gadw cofnodion yn hynny o beth am y gallwn ofyn am dystiolaeth o gydymffurfiaeth â Rheoliad 4 yn ystod unrhyw archwiliad dilynol.

Un ffordd o ddangos bod cynnyrch o ansawdd a safon briodol yw chwilio am sêl bendith/ardystiad corff annibynnol (e.e. Sêl Bendith KIWA KUKReg4, NSF REG4 ac WRAS). Bydd cynnyrch â'r sêl bendith/ardystiad yma wedi cael ei asesu yn erbyn y manylebau priodol a bennir yn y Rheoliadau.

Mae'n bwysig ystyried wedyn a yw'r ffitiad rydych yn ei ddewis yn addas at ei ddefnydd h.y. a yw'n defnyddio'r math cywir o falf neu drefniant amddiffyn rhag ôl-lif? Bydd ein Swyddogion yn ceisio canfod hyn yn ystod yr archwiliad, ond mae'n bwysig eich bod chi'n ystyried y peth wrth benderfynu pa ffitiadau i'w defnyddio.

Rheoliad 5 – cyflwyno hysbysiad am waith gosod arfaethedig

Mae hi'n ofynnol ein hysbysu ni am sawl math o waith plymio cyn y gellir dechrau'r gwaith. Rydyn ni'n adolygu hysbysiadau, gan bennu amodau lle bo hynny'n briodol, a sicrhau bod gennym ddigon o wybodaeth i fod yn sicr bod gosodiad yn cydymffurfio. Mae'r tabl yma'n manylu'r mathau o waith y mae'n rhaid cyflwyno hysbysiad yn ei gylch o dan y rheoliadau.

TABL GWAITH HYSBYSADWY

1. Codi adeilad neu strwythur arall nad yw'n bwl nac yn bwl nofio.
2. Ymestyn neu addasu system dŵr ar unrhyw eiddo nad yw'n dŷ.
3. Newid defnydd materol unrhyw eiddo.
4. Gosod –
  - a) bath â chapasiti o fwy na 230 litr, wedi ei fesur hyd llinell ganol y gorlif;
  - b) bidet â chwistrell godi neu bibell hyblyg;
  - c) uned cawod sengl (a all gynnwys mwy nag un pen cawod mewn un uned), heb fod yn gawod drensis a osodir am resymau iechyd neu ddiogelwch, â chysylltiad uniongyrchol neu anuniongyrchol â phibell gyflenwi o fath a bennir gan y rheoleiddiwr;
  - d) pwmp neu gyfnerthydd sy'n codi mwy na 12 litr y funud, â chysylltiad uniongyrchol neu anuniongyrchol â phibell gyflenwi;
  - e) uned sy'n ymgorffori osmosis gwrthdro;
  - f) uned trin dŵr sy'n cynhyrchu dŵr gwastraff neu sy'n galw am ddefnyddio dŵr at ddibenion atgynhyrchu neu lanhau;
  - g) gosod falf parth pwysau is neu unrhyw ddyfais fecanyddol arall i amddiffyn rhag hylifau categori 4 neu 5;
  - h) system ddyfrio'r ardd oni bai y bwriedir iddi gael ei gweithredu a llaw;
  - i) unrhyw system ddŵr a osodir y tu allan i adeilad ac sydd naill ai'n llai na 750mm neu'n fwy na 1350mm islaw lefel y ddaear.
5. Adeiladu pwll neu bwl nofio a chapasiti o fwy na 10,000 litr, y bwriedir iddo gael ei adlenwi trwy ddulliau awtomatig ac a gaiff ei lenwi a dŵr a gyflenwir gan ymgymerydd dŵr.

Mae methu â chyflwyno hysbysiad am y gwaith uchod yn drosedd o dan y Rheoliadau.

Rhaid i ni roi caniatâd i gyflawni'r gwaith gosod cyn y gellir cychwyn y gwaith rydych yn cyflwyno hysbysiad yn ei gylch. O'r dyddiad pan fyddwch chi'n ein hysbysu ni, bydd gennym 10 diwrnod gwaith i ymateb.

Gall Dŵr Cymru atal ei ganiatâd ar gyfer y gwaith os na chawn ddigon o wybodaeth i ategu'r cais. Wrth roi caniatâd, gallwn orfodi amodau lle bo hynny'n berthnasol hefyd er mwyn sicrhau bod yr hyn sy'n cael ei osod yn cydymffurfio.

Os ydych chi wedi cyflwyno hysbysiad a darparu'r holl wybodaeth angenrheidiol, ond nad ydych chi wedi cael ymateb cyn pen 10 diwrnod gwaith, mae'n rhesymol i chi dybio ein bod wedi rhoi caniatâd ar gyfer y gwaith gosod.

O dan amgylchiadau o'r fath, ni fyddai rhoi caniatâd yn golygu bod eich gosodiad yn cydymffurfio, a'ch cyfrifoldeb chi yw sicrhau cydymffurfiaeth â'r Rheoliadau.

Yn ogystal â'r wybodaeth y gofynnir amdani yn eich cais i Ddŵr Cymru am gysylltiad newydd, bydd gofyn i chi ddarparu'r wybodaeth ganlydol os oes unrhyw ran o'r gwaith arfaethedig, heblaw am godi eiddo newydd, yn dod o fewn cwmpas gofynion y tabl uchod:

- Disgrifiad o'r gwaith neu o unrhyw newidiadau sylweddol y bwriedir eu gwneud i'r safle.
- Cynllun gwasanaethau mecanyddol sy'n disgrifio trefn y gosodiad cyflenwi dŵr arfaethedig a'r ffitiadau yn y pwynt defnydd.
- Y fanyleb dechnegol a thystiolaeth o gydymffurfiaeth yr offer (ar gyfer eitemau sy'n dod o dan adran 4 o'r tabl).
- Enw a manylion cyswllt eich contractwr – os ydych chi'n defnyddio Contractwr Cymeradwy (gweler isod).

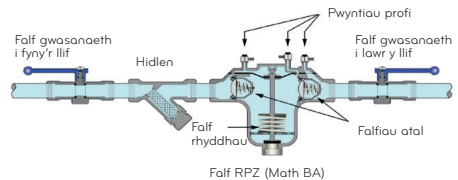
Falf RPZ (falf parth pwysedd is)

Dyfaeis sy'n gallu cynnig amddiffyniad rhag ôl-lif hylifau hyd at risg Categori Hylif 4 yw falf RPZ.

Bydd gosod o defnyddio falf RPZ yn gofyn am ymrwymiad tymor hir. Rhaid cyflawni profion cydymffurfiaeth ar y dyfeisiau hyn a'u cynnal a'u cadw yn rheolaidd – yn flynyddol neu'n amlach – er mwyn sicrhau bod y falf mewn cyflwr da. Rhaid i'r profion comisiynu a chydymffurfiaeth y falf RPZ gael eu cyflawni gan brofwr achrededig. Cyn gosod falf RPZ, rhaid cael caniatâd a sêl bendith yr ymgymerydd dŵr – gweler yr adran uchod ar Gyflwyno Hysbysiad am Waith Arfaethedig.

Rhaid i ddulliau profi a threfniadau cynnal a chadw gael eu cyflawni yn unol â pholisi Dŵr Cymru o'r Rheoliadau Dŵr sydd ar gael i'w darllen ar ein gwefan.

Mae rhagor o wybodaeth yn y cyhoeddiad *Water Suppliers' Approved Installation Method AIM-08-01*.

Pwyntiau i'w nodi mewn datblygiadau newydd

Mae ein tîm Rheoliadau Dŵr yn cyflawni archwiliadau cyffredin ar systemau plymio newydd yn eiddo ein cwsmeriaid. Mae yna rai materion cyffredin sy'n codi yn ystod archwiliadau. Mae'r rhain yn cynnwys:

Offer Tŷ Bach – Rhaid i offer tŷ bach newydd gydymffurfio â gofynion trefniant bwch aer AUK1 er mwyn darparu'r lefel gywir o amddiffyniad rhag ôl-lif.

Ers 1 Ionawr 2020, gall offer tŷ bach gydymffurfio â gofynion y Cytundeb Interim Gwirfoddol am gyfnod cyfyngedig – mae manylion y cytundeb ar gael ar ein gwefan. Er mwyn cydymffurfio â'r Cytundeb, rhaid i offer ystafell tŷ bach gydymffurfio â BS EN 997 Rhan 2 a bod â bwch 15mm rhwng lefel gorlif pan y tŷ bach a lefel isaf y dŵr yn y seston. Gellir gofyn am dystiolaeth o gydymffurfiaeth gan weithgynhyrchwyr a dosbarthwyr y nwyddau hyn.

Pibellau Cawod – Ni chaniateir i pibellau cawod fod yn ddigon hir i estyn/disgyn i unrhyw ffitiadau eraill yn yr ystafell ymolchi lle gallai pen y gawod fynd o dan wyneb y dŵr, felly rhaid cyfyngu arnynt er mwyn atal hynny rhag digwydd.

Dolenni Llenwi – Lle bo cylchred caeedig (system gwresogi ac ati) wedi cael ei gategoreiddio fel risg Hylif Categori 3 gan yr ymgymerydd dŵr, gellir ystyried bod gosod falf ddwbl ar gysylltiad y pwynt llenwi â'r bibell gyflenwi/dosbarthu'n amddiffyniad digonol rhag ôl-lif.

Peiriannau Golchi Dillad a Llestri – Ar safleoedd domestig, ystyrir bod teclynnau domestig fel y rhain yn risg Hylif Categori 3. Lle na ellir dangos bod gan declynnau amddiffyniad addas rhag ôl-lif eisoes, byddwn ni'n gofyn bod falf ddwbl yn cael ei gosod ar linell y pibellwaith sy'n cyflenwi'r teclynnau hyn. Hyd yn oed mewn achosion lle bo peiriant yn darparu lefel ddigonol o amddiffyniad, gall pibellau sy'n gwasanaethu'r teclynnau achosi problemau gydag ansawdd y dŵr hefyd, fel blas neu arogl cos. Gellir lliniaru hyn trwy osod falf un ffordd ar y cyflenwad i'r bibell ei hun.

Er mwyn gosod teclynnau o'r fath ar safleoedd annomestig, bydd arnom angen tystiolaeth o amddiffyniad digonol rhag ôl-lif.

Tapiau Uno â Phibellau – Fel rheol, ystyrir bod tap uno â phibell mewn eiddo domestig yn risg Hylif Categori 3, sy'n golygu y gellir lliniaru'r perygl o halogiad o ôl-lif trwy osod falf ddwbl. Dylid gosod y falf ddwbl ar y llinell, ar y cyflenwad i'r tap ac yn fewnol o fewn yr eiddo. Bydd tapiau uno pibellau mewn eiddo annomestig yn gofyn am lefel briodol o amddiffyniad rhag ôl-lif yn seiliedig ar ddefnydd y tap a'r categori hylif â'r risg uchaf i lawr y llif.

Falfiau Gwasanaethu a Thapiau Draenio – Mae hi'n ofyniad o'r Rheoliadau bod yr holl osodiadau'n cynnwys nifer ddigonol o falfiau gwasanaeth a thapiau draenio i leihau faint o ddŵr sy'n cael ei wastraffu wrth gynnal neu adnewyddu ffitiadau dŵr. Yn benodol, mae'r Rheoliadau'n mynnu fod gan sestonau fflysio tai bach a sestonau storio dŵr oer falf gwasanaeth ar y cyflenwad sy'n dod i mewn ynghyd â pheiriannau golchi dillad a llestri. Mae hi'n arfer dda eu gosod ar ffitiadau eraill fel tapiau hefyd.

Hydoedd Segur – Darnau segur o bibell sy'n achosi merddwr mewn rhannau o system blymio yw'r rhain. Merddwr sy'n gyfrifol am lawer o broblemau o ran blas ac arogl, ac mae'n peri risg o halogiad. Gwaherddir hydoedd segur o dan y Rheoliadau a rhaid dylunio systemau fel nad oes yna unrhyw ddarnau o bibellwaith segur.

Sodr Plwm – Gwaherddir defnyddio sodr plwm i gysylltu pibellau copr mewn systemau plymio sy'n cyflenwi dŵr at ddibenion domestig a chynhyrchu bwyd, gan gynnwys ymolchi, golchi, coginio neu ymdrochi.

Cysylltu â ni

I gael rhagor o wybodaeth am y Rheoliadau, croeso i chi gysylltu ag oelod o'n fîm Rheoliadau Dŵr. Mae'r ddogfen hon yn amlygu rhai o ofynion y Rheoliadau'n unig a rhaid i'r holl waith gosod gydymffurfio'n llwyr â'r holl Reoliadau.

Os oes unrhyw gwestiynau gennych am waith gosod penodol neu rywbeth sy'n ymwneud â gorfodi'r Rheoliadau, y peth gorau i'w wneud yw cysylltu â ni'n uniongyrchol. Gallwch gysylltu â ni trwy e-bost yn: **WaterRegulations@dwrcymru.com**

Mae llawer o wybodaeth ddefnyddiol ar gael ar ein gwefan:

www.dwrcymru.com/cy/help-advice/water-advice/water-regulations

Os oes gennych gwestiynau am eich cais am gysylltiad newydd nad ydynt yn gysylltiedig â'r Rheoliadau Dŵr, neu os ydych am drefnu archwiliad o'ch ffos, cysylltwch â'n fîm Gwasanaethau Datblygu yn:

Ffôn: **+44 (0) 800 917 2652**

E-bost: **developer.services@dwrcymru.com**

Mae gan y Gwasanaethau Datblygu wybodaeth ac adnoddau defnyddiol yn eu tudalennau gwe:

www.developers.dwrcymru.com

Gallwch gael gwybodaeth am y Rheoliadau mewn manau eraill hefyd, fel gan Water Regs UK.

Ffôn: **01495 983010**

Gwefan: **www.waterregsuk.co.uk**

E-bost: **info@waterregsuk.co.uk**

